

simpelste vorm van sabotage: het doorknippen van bovengrondse militaire kabels, het frequentst voorkwam. Er deden zich tussen begin augustus '40 en begin januari '41 al zes-en-twintig van die gevallen voor. Van januari tot april hebben wij dan geen detailgegevens maar wel een aanwijzing dat het aantal belangrijk steeg. Mei, juni en juli brachten het samen tot twaalf gevallen van kabelsabotage, augustus, september en oktober tot meer dan zestig, waarvan een-en-twintig het werk waren van Jan Veldkamp, de in hoofdstuk 6 genoemde inwoner van Hummelo. Voor de maanden november en december '41 ontbreken de gegevens weer; wij weten slechts dat Harster, de *Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD*, aan Berlijn rapporteerde dat de sabotage, vergeleken met de voorafgaande drie maanden, nog toegenomen was. De vier maanden januari t.e.m. april '42 geven een duidelijke daling te zien, althans op het gebied der kabelsabotage: slechts twaalf gevallen. Enerzijds kan die daling samengehangen hebben met de gedeprimeerdheid die zich in die periode voordeed (de nederlagen in Indië!), anderzijds is ook denkbaar dat zich aan personen die tot deze vorm van sabotage geneigd waren, het inzicht opdrong dat het nut gering was en in elk geval in een wanverhouding stond tot de straffen die de Duitsers uitdeelden.¹ Daarbij denken wij in de eerste plaats aan de razzia's op de Joden in Overijssel en Gelderland. Daarnaast werden aan verscheidene gemeenten bij kabelsabotage zware boeten opgelegd (Enschede f 50 000, Hummelo f 10 000, Zandvoort f 20 000, enkele gemeenten in het Gooi f 30 000, Alkmaar f 50 000). Tenslotte werd dan als regel gelast dat de mannelijke bevolking volgens een bepaald rooster gedurende geruime tijd (vier tot acht weken) dag en nacht wacht moest lopen langs de kabels. In Hummelo werden in september '41 bovendien enkele notabelen als gijzelaars naar het kamp Schoorl overgebracht.

Wat andere vormen van sabotage betreft, kunnen wij, afgezien nog van de gevallen die wij al weergaven en van de acties van de illegale CPN die straks aan de orde komen, vermelden dat, voorzover bekend, grote stro-opslagplaatsen van de *Wehrmacht* in brand gestoken werden in Limburg en Noord-Brabant (mei '41) en in Groningen (augustus), dat in september bij Stroe een graanopslagplaats in vlammen opging, dat pogingen om treinen tot ontsporing te brengen zich voordeden tussen Arnhem en Ede (augustus), tussen Arnhem en Zutphen (september), bij Meppel (maart '42) en bij Oldenzaal (mei) en dat in november '41 driemaal getracht werd, brand te stichten bij de n.v. 'Holland Nautic' te Haarlem die voor de *Luftwaffe* werkte.

¹ Er zijn voorts enkele aanwijzingen dat de Duitsers de aantallen bovengrondse kabels verminderden.